

Datum: 2012-08-30
Olycksundersökning nummer: 2012-04
Vår beteckning: 2012/01184
Utredare: Anna Henningsson
Granskad av:

Olycksundersökning drunkning

Den aktuella båten. Foto: Polisen

Larmtid: 2012-06-29 21:23:26
Adress: Ekenäsviken, Sottern
Fordonstyp: Mindre motorbåt från Ryds, styrpulpet
Händelseorsak: Drunkning
Insatsrapport: 2012-01184

Nerikes Brandkår undersöker olyckor och räddningsinsatser mot bakgrund av Lagen om skydd mot olyckor (SFS 2003:778), kap 3, §10. Syftet är att klarlägga olycksorsak, olycksförlopp och räddningsinsatsen. Detta skall användas för utveckling av operativ verksamhet och olycksförebyggande arbete. Arbetet har **inte** till syfte att klarlägga ansvar, skuld eller vållande.

För kännedom
 MSB
 NB Räddning
 NB Skydd
 Länsstyrelsen
 SOS Alarm

För åtgärd
 NB Utbildningsavdelningen

Postadress:
 Nerikes Brandkår
 Box 33600
 701 35 ÖREBRO

Hemsida:
www.nerikesbrandkar.se

Telefon:
 019-20 86 50

Fax:
 019-20 86 55 (Örebro)
 019-689 60 28 (Byrsta)

Org. Nr:
 222000-1016

Pg. Nr:
 4931705-0

Sammanfattning - Erfarenheter

Åtgärder för att förhindra att olyckan händer igen

Faktorerna; avsaknad av flytväst, intag av alkohol i kombination med kissande över relingen och en man ska sträcka sig fram för att fånga upp fiskeutrustning har tillsammans orsakat olyckan.

En flytväst hade sannolikt ökat mannens chanser att överleva.

Relingens höjd medför att en vuxen man lätt kan falla överbord om han välter mot räcket.

Alkoholintaget kan ha försämrat männens omdöme och balans och samtidigt minska chanserna att klara sig när mannen hamnade i vattnet.

Genom att använda dödmansgreppet till motorn hade båten stannat kvar på olycksplatsen och kanske möjliggjort en ombordklättring. Båten saknar handtag, stega eller annat hjälpmedel för att ta sig upp, men en stoppad motor kunde ha möjliggjort en ombordklättring via aktern.

Utalarmering

Så snart ett behov av en räddningsstyrka identifierats inom ett visst ärendetypsområde ska förlarm dras på den aktuella brandstationen i området. Genom att frånga den normala indexnoden och förstärkningsresurser från andra stationer som vanligtvis har en längre körtid till olycksplatsen i andra hand.

Räddningsinsats

Stationer med räddningsbåtar som har större sjöar och mycket fritidsliv i och runt vattnet behöver regelbundna övningar ute på sjön för att känna sig säkra i sitt närområde.

Sjukvård

Ingen anmärkning

Samverkan med polisen

Ingen anmärkning

Samverkan med landstinget

Ingen anmärkning

Samverkan med övriga

Ingen anmärkning

.....

Anledning till undersökningen

En man född 1964 omkommer då han ramlar överbord och drunknar.

Beskrivning av objektet

Ekenäsviken i norra Sottern.

Fig 1. Olycksplatsen i Ekenäsviken markerad med rött. Ledningsplats vid Dampudden i Svennevad markerad med blått.

Orsak

Ett sällskap på 4 män befann sig på en ö i Sottern för att fiska och campa. Två av männen gick ut med en mindre styrpulpetbåt för att fiska. När männen inte kom tillbaka och inte heller gick att kontakta på sina mobiler begav sig övriga i sällskapet ut för att leta, uppskattningsvis 45 minuter efter att olyckan skett. Efter en stund upptäckte de en av männen stående på en sten och kunde hämta upp honom i sin båt. Männen började omedelbart leta efter sin saknade kamrat och larmade samtidigt brandkåren.

Fig 2: Den aktuella båten. Foto: Polisen

Fig 3: Båtens för. Foto: Polisen

Avstånden från golvet till bordläggningen är knähöjd, ca 50 cm. Med räcket ökas höjden till ca 60 cm. En vuxen man av normalstorlek kan mycket lätt falla överbord om han faller mot relingen och räcket, då räcket slutar strax över knäna.

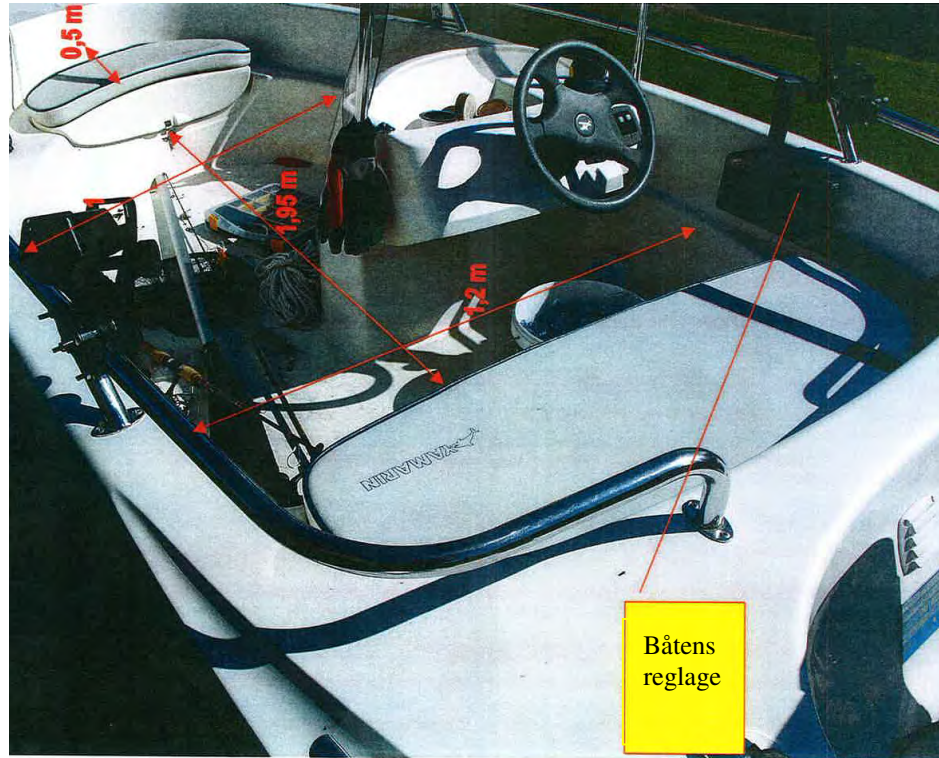

Fig 5: Båten invändigt. Foto Polisen

Mannen som räddade sig upp på stenen har berättat i förhör att han ställde sig vid relingen på båten för att kissa då hans kamrat klev fram för att ta tag i spöet då det nappade. Relingen på båten är mycket låg och båda männen ramlade över varandra och vidare ner i vattnet. Båda männen hade kontakt med varandra i vattnet en kort stund, men efter att den ena mannen hade simmat ca 30 meter till en sten och tagit sig upp på den syntes inte den andra mannen till. Den man som räddade sig upp på stenen hade flytväst till skillnad från mannen som omkom. Båda männen hade druckit alkohol innan de begav sig ut i båten.

Dödmansgrepp på motorn har inte använts utan båten fortsatte iväg från männen då de ramlade överbord.

Dödsorsak

Mannen hittades av polisen 120705. Dödsorsaken har varit drunkning. [REDACTED]

Obduktion visade en koncentration på [REDACTED] alkohol i blodet [REDACTED].

Organisation på skadeplatsen

Nerikes Brandkår:

Stn Pålsboda: 671 och 673 med båt

Stn Örebro: Svävare 135

Bil 118 med insatsledare.

Polis:

Polisinsatschef

Polispatrull med båt

Hundpatrull

Sjukvård:

Ambulans från Byrsta

Beskrivning av händelsen

Utalarmering

Händelser i ärendet	Klockslag	Tid efter larm
Larm till SOS	21:18:14	
Larm besvarat	21:18:16	2 sek
Medlyssning IB	21:19:14	1 min
Ärendetypsområde fastställt	21:20:25	2 min 11 sek
Förlarm stn 670	Drogs aldrig	---
Adressen fastställd	21:21:25	3 min 11 sek
Larm IB	21:23:02	4 min 48 sek
Larm IL	Larmades manuellt	---
Larm RCB	21:23:03	4 min 49 sek
Förstärkningslarm stn 100	Larmades manuellt	---
Stort larm stn 670	21:23:25	5 min 11 sek
Larm Ambulans	21:24:07	5 min 53 sek
Larm Polis	21:23:55	5 min 41 sek
Kvittens från första räddningsresurs	21:24:55	6 min 41 sek
Första enhet på plats	21:34:26	16 min 12 sek
Kommunal räddningstjänst avslutas	00:45:00	3 tim 23 min

Då Inre Befäl, IB, en kort stund in i medlyssningen förstår att det rör sig om ett drunkningstillbud i Sottern använder han sig av högtalaranläggningen på station 100, Örebro, och ropar ut att svävaren, T135, ska bege sig mot Sottern på drunkningslarm. Uppskattningsvis larmas svävaren ut ca 2 minuter efter larm till SOS.

Det har inte gått att bringa klarhet i varför inte Pålshöj larmades direkt enligt plan för drunkning i den insatszon där olyckan inträffade. Normalt skall alltid närmaste station larmas först eftersom tidsfaktorn vid drunkningslarm blir oerhört viktig. Dokumentationen av tider för larm på styrkebeskedet i insatsrapporten har inte gått att använda eftersom alla enheter har fått exakt samma starttid; 21:21:26.

Styrkebesked		
Stn/Fordon	Starttid	Sluttid
T670 / 671 Släckbil, Omgång nr 1	2012-06-29 21:26:26	2012-06-30 01:54:02
Personal (Ut) / Uppdrag / Beredskapsform:		
169 Zetterlund Jörgen / I / D		
155 Lindström Fredrik / I / D		
158 Stenberg-Ahlgren Björn / I / D		
159 Forsberg Dennis / I / D		
161 Strömberg Peter / I / D		
T100 / 135 Svävare, Omgång nr 1	2012-06-29 21:26:26	2012-06-30 02:30:00
Personal (Ut) / Uppdrag / Beredskapsform:		
004 Askerblom Henrik / I / H		
035 Schöllin Mats / I / H		
T100 / 115 Utbildningsvan, Omgång nr 1	2012-06-29 21:26:26	2012-06-30 02:30:00
Personal (Ut) / Uppdrag / Beredskapsform:		
004 Askerblom Henrik / I / H		
035 Schöllin Mats / I / H		
T100 / 117 Personbil, Omgång nr 1	2012-06-29 21:26:26	2012-06-30 03:00:00
Personal (Ut) / Uppdrag / Beredskapsform:		
Uj Jacobsen Ulf / I / H		

Fig 6: Styrkebeskedet i insatsrapporten

Den ordinarie insatsledaren var insatt på en brand i Laxå, varvid ny inringd insatsledare satt på T100 tillsammans med Inre Befäl då larmet om drunkningen kom in. Insatsledaren åkte då ut till olycksplatsen när han fick omfattningen klart för sig utan att larm drogs hos SOS.

Räddningsinsatsen

Insatsen inleddes som kommunal räddningstjänst och utgick från Åbron i Svennevad där även ledningsplatsen lokaliserades. Från Dampudden vid Åbron och norrut mot Ekenäsviken var även den adress som angavs som olycksplats av den person som larmade SOS Alarm. Bil 671 fungerade som sambandscentral under insatsen.

Fig 6: Sökområdet avgränsades till norr om Liljekonvaljön.

Redan 16 minuter efter larm var första styrkan från station 670, Pålsboda, på plats och sjösatte båten för att påbörja sökandet i det område som angavs som olycksplats. Styrkan från Pålsboda tog kontakt med boende i stugområdet för att se om någon hade kännedom om området där olyckan hade ägt rum, vilket resulterade i att en privatperson med båt deltog i sökandet initialt.

Inom 30 minuter var även polisbåten och svävaren på plats och engagerade i sökandet. Den förmodade olycksplatsen där männen föll överbord markerades med boj. Själva sökarbetet leddes från svävaren.

Efter strandkanten sökte hundpatrull från polisen och resterande styrkan från Pålsboda. Landsöket utgick från Ekenäs udde, den plats på land som är närmast den förmodade olycksplatsen. Området var dock mycket sankt och besvärligt att ta sig fram till.

Pålsboda transporterade den överlevande mannen till ambulansen som fanns på ledningsplatsen vid Dampudden. Mannen var inte fysiskt skadad utan mestadels chockad.

Brandkåren tog efter att sökandet avslutats upp båten och säkrade den på land.

Den kommunala räddningstjänsten avslutades 00:45. Mörker och regn gjorde det lönlöst att fortsätta. Möjligheten att då hitta mannen vid liv bedömdes som mycket liten.

Kamratstöd hölls på Pålsboda brandstation samma natt.

Eftersök

Polisen draggade på platsen 120630. Dragningen skedde i en ruta ca 50*50 meter nordväst om Liljekonvaljöns östra bas i linje med den boj som Nerikes Brandkår placerat ut vid den troliga olycksplatsen.

120705 anordnades ett sök i området runt sjön med kriminalsökhund. Hundpatrullen upptäckte den flytande kroppen ute på sjön, inte långt från den markerade olycksplatsen.

Fig 7: Den saknade mannen hittades flytande av en polispatrull. Foto: Polisen.

Fig 8: Polisens skiss över de sökområden som användes vid eftersöken.

Slutsats

Eftersom larmet om olyckan inte kom till SOS förrän ca 45 minuter efter att mannen fallit överbord var räddningstjänstens möjligheter att rädda mannen som försvunnit under ytan kort efter olyckan mycket små.

Det har inte gått att hitta någon förklaring till varför det inte dras något förlarm på station 670 när SOS-operatören fått klart för sig inom vilket ärendetypsområde som olyckan skett. Inte heller har det gått att hitta någon förklaring till varför det dröjer ytterligare 3 minuter innan det dras stort larm på den närmaste stationen 670. Sannolikt är det den mänskliga faktorn som spelar in.

Då mannen tappade balansen och föll mot relingen var inte räcket tillräckligt högt för att hindra mannen från att falla överbord. Mannen som drunknade saknade flytväst och hade dessutom druckit alkohol innan olyckan, vilket troligtvis minskade hans chanser att klara sig ur den livsfarliga situationen.

Erfarenheter och förslag

Åtgärder för att förhindra att olyckan händer igen

Faktorerna; avsaknad av flytväst, intag av alkohol i kombination med kissande över relingen och en man ska sträcka sig fram för att fånga upp fiskeutrustning har tillsammans orsakat olyckan. En flytväst hade sannolikt ökat mannens chanser att överleva. Relingens höjd medför att en vuxen man lätt kan falla överbord om han välter mot räcket eftersom räcket bara når till knähöjd när man står på durken. Alkoholintaget kan ha försämrat männens omdöme och balans och samtidigt minskat chanserna att klara sig när mannen hamnade i vattnet. Hade död mans grepp använts så att båtens motor stannat då mannen föll i vattnet kunde detta eventuellt ha möjliggjort en ombordklättring. Båten har inga fasta handtag, badstege eller liknande, men det bör inte vara omöjligt att dra sig upp i aktern, med stöd av motorn.

Utalarmering

Så snart ett behov av en räddningsstyrka identifierats inom ett visst ärendetypsområde ska förlarm dras på den aktuella brandstationen i området. Genom att frångå den normala indexnoden och förstärkningsresurser från andra stationer som vanligtvis har en längre körtid till olycksplatsen i andra hand.

Räddningsinsats

När larvet kom kände sig ingen i den ordinarie räddningsstyrkan riktigt säker på den del av Sottern där olyckan inträffat. Stationer med räddningsbåtar som har större sjöar och mycket fritidsliv i och runt vattnet behöver regelbundna övningar ute på sjön för att känna sig säkra i sitt närområde.

Värmeamera har med framgång använts vid övningar för att lokalisera saknade efter båtolyckor och bör användas rutinmässigt som ett hjälpmedel för att söka av större ytor. Eftersom ordinarie insatsledare och insatsledarbuss var på brandplatsen i Laxå, fanns ingen värmeamera i den personbil som ersättaren åkte iväg med. Ersättningskamera hade kunnat rekryteras i efterhand, men då använts som en resurs för polisen i deras eftersök.

Sjukvård

Ingen anmärkning

Samverkan med polisen

Vid övningar på andra sjöar har polishundar sökt efter försvunna människor från räddningstjänstens båtar och terrängfordon, vilket kan vara ett sätt att snabbare göra ett strandnära sök när terrängen är besvärlig att ta sig fram i till fots.

Samverkan med landstinget

Ingen anmärkning

Samverkan med övriga

Ingen anmärkning